

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid significet illa comminatio. Ecce ego mittam eam in lectum. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

cibus Aegyptiis praecepit, ut Hebraearum mulierum mares filios occiderent, feminas tantum releverent Exodi primo, existimavit. Origenes, homilia 2. super Exordium, ubi inter alia: *Cum videris, inquit homines in deliciis vivere, & libidini servire, scias in pharaem Aegypti, id est Dæmonem, feminas reservare: si vero aliquem videas amare continentiam, luxuriam fugere, & virtutem colere, iustum intelligas quasi virum necare cupere Pharaonem: odientem eiusmodi Pharaos, vivere eos in Aegypto non sinit, inde est quod in hoc mundo servus Dei despectus habentur, quia odit huiusmodi mares Pharaos, qui feminas tantum amat.* Atque hæc postrema Iezabelis expositio nobis magis probatur, cum sit communiior, & consuetudini Joannis in hoc opere congruentior: sic enim scribens ad Angelum Pergami, per tenentes doctrinam Balaam Nicolaitas intellexit: ut consequens videatur sicut eploco Balaam, ita etiam hic Iezabelem mysticè, ac per typum accepisse.

IIII
Hæresis
Idololatria,
fornicatio.

Hier. 3. 1.
Psal. 72. 27.
Ezech. 6. 15.
Exod. 34. 15.
Anima per
fidem sponsa
Dei, per ha-
resim adul-
tera.
Osæ 2. 19.

Quod verò attinet ad fornicationem, de quo crimine Iezabel in simulatur, duplicem communiter intelligunt hoc loco interpretes, cuius Iezabel magistra fuerit, unam communem, alteram mysticam, quæ est peccatum quod æquale lethale sed præcipuè hæresis, & idololatria: reperiri enim etiam hoc fornicationis genus perpicuum est ex sacris literis, veluti Hieremiz 3. *Fornicata est cum a maioribus mul-
tis Et iterum mæcata es cum lapide, & cum ligno.* Et Psalm. 72. *Perdidisti omnes, qui for-
nicantur abs te.* Et Ezechielis 16. *Exposuisti fornicationem tuam omni transiienti, fecisti tibi
imagines masculinæ, & fornicata es in eis.* Denique Exodi 34. *Ne in eas pactum cum ho-
minibus illarum regionum, nec cum fornicati fuerint cum Dijs suis, & adoraverint simulacra
eorum, vocet te quisquam.* Ratiõ vero est, quia Deus per fidem spirituale quoddam
cum quavis anima matrimonium contrahit, iuxta illud Osæ 2. *Sponsabo te mihi in
fide, ex quo efficitur, ut qui fidem, aut eius confessionem deserit, non fornicatio-
nem modo simplicem, sed adulterium admissit, quam rationem multis persequi-
tur D. Hieronymus, Hieremiz. capite 3. Ezechielis 16. & Nahum 3.*

Quid significet illa comminatio.

Ecce ego mittam eam in lectum.

SECTIO III.

I
Cant. 1. 7.

Beda
Lectus quie-
ta sanctorum
conversatio.
Psal. 67.
D. August.

IEZABEL illi mysticæ, quam pauld ante explicavimus, comminatur Do-
minus, eam scilicet, quia non vult poenitentiam agere, missurum esse in lectum: quæ
comminatio, quia nonnihil habet obscuritatis, pauld explicatius tradenda est.
Pro cuius rei explanatione, supponendum est, lectum in sacris literis, & in bo-
nam, & in malam partem accipi solere. In bonam quidem Canticoꝝum 7. *Lectum
lam salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israël, propter timores nocturnos, ubi
lectus eum pro multis alijs, tam præcipuè pro quæta sanctorum conversatione
sumitur, quemadmodum interpretatur Beda, ad eam verò quietem conservandam,
Opus, inquit, est, ut Christi milites enseni habeant super femur suum, motum videlicet car-
nalis voluptatum spurcandis verbis, & fornicatione comprimendo, propter timores nocturnos,
id est, ne eos insidie tentatoris antiqui, si securos inermes que repercunt, iter-
nant.* In malam autem Psalm. 6. *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis
meis stratum motum rixas.* In quem locum D. Augustinus, *Lectus, inquit, est voluptas
corporis, & omnis delectatio secularis, quam delectationem lacrymis lauat, qui se
ab il-*

ab illa conatur extrahere. Rigabo, autem, quod sequitur, amplius aliquid est, quam lauabo: potest enim aliquid in superfluo lauati, rigatio autem ad interiora pertinet, & significat fletum usque ad cordis intima. Lectus igitur hoc loco in malam accipitur, ut perspicuum est ex Iezabelis impudentia, in quam huiusmodi mina iactantur. Iuxta quam lecti acceptionem, Prima expositio est Bedae, Rupertii, Richardi de sancto Victore, lectum huc infernum interpretantur, in quo lecto haeretici, quos ipsi nomine Iezabelis intelligunt, non quidem requiescunt, sed excruciantur, nisi enim lecti vocabulo aeternum gehenna supplicium designaretur, numquam antiquo hosti figurata locutione per Esaiam diceretur cap: 14. *Durata est ad infros superbia tua, conuersa cadaver tuam, subter te sternitur tinea, & operimentum tuum vni sunt vermes.* Ad quem etiam lectum alludit idem vates cap: 33: cum sic peccatores alloquitur, *Quis poterit habitare ex vobis cum igne aeuorante? qui habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?*

Lectus pro voluptate.

Esda. Rupertus. Richardus. Infernum.

Esai. 14. 11.

Secunda est Prigastii & Ansberti, qui securitatem, & impunitatem haereticis, quasi a Deo derelictis, lecti nomine significatam volunt. Ponitur, inquit Ansbertus, *haec meretrix in lecto, non ut quiescat, sed ut febris languiscent, & in phrenesim incurrat, quatenus eam dicat, vel agat, quae alij audire, & videre erubescant, in hanc enim decoptoriam securitatem tunc reprobi incidunt, cum peccates experti non fuerint praesentis irae vindictam, & poenitentiam eo usque negligunt, donec cistrepentinus superueniat interitus, iuxta illud Prouerb. 1. *Ane sis parvulus interfectus eos, & prosperitas stultorum perdet illos.* Ab hoc lecto nos Paulus exulcitat, cum ad Ephesios 5. *Surge, inquit, qui dormis, & exurge a mortuis.* Quod autem hoc maxime supplicij loco duendum sit, praeterquam quod iam alias fusè docuimus, confirmari etiam potest ex illa comminatione diuina, qua habetur Ezechielis 16. 42. *Israel, iam non irascor tibi, & zelus meus recessit a te: & Psalmi 80. *Non audiuisti populus meus vocem meam? Israel non intendit mihi: & dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis.* Ad Roman. 1. *Tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quae non conueniunt.* De eodem lecto interpretatur diuus Ambrosius libro primo, de Cain cap. 4. illud Prouerb. 7. vbi meretrix ita loquens inducitur, *Intexui funibus lectulum meum, stravi saperibus pictis ex Aegypto, aspersi cubile meum myrrha, & aloë, & cinnamomo: veni inebriemur vberibus: non est enim vir meus in domo sua, abijt via longissima.* Quo loco diuus Ambrosius per huiusmodi feminam, secularem voluptatem intelligit, cum impunitate coniunctam, quae nimiram vitam sine solitudine promittit, sine monitore sermones, mollem somnum, inexplebilem cupiditatem: addimus nos absentiam viri, propter quam sibi eam securitatem pollicetur, esse impunitatem, qua Deus peccata dissimulans sine peccatores impune volutare.**

II.

Prim. Ansb. Securitas & impunitas quasi derelicti a Deo.

Prou. 1. 32.

Ephes. 5. 14.

Ezech. 16. 42.

Psal. 80. 22.

Rom. 1. 28.

D. Ambrosius.

Prou. 7. 16.

Voluptas coniuncta cum impunitate.

D. Ambrosius.

E contratio puniri hic a Deo, singulare quoddam diuinae clementiae beneficium aestimandum est, hac enim ratione Dominus Hierusalem consolatur Esai. 40. *Consolamini consolamini popule meus, dicit Deus vester: legimini ad eos Hierusalem, & aduocate eam, quoniam completa est malitia eius, dimissa est iniquitas illius, suscepit de manu Domini duplicia pro peccatis suis.* Quo loco recipere duplicia pro peccatis, seu ut habent Septuaginta, *recipere duplicia peccata sua*, est propter peccata multis poenis affici, quemadmodum interpretatur diuus Ambrosius sermone 19. in Psalmum 118. super illa, *Praecenti in matritate, seu in immutabilitate, ut constat ex textu Graeco. *Quam cito, inquit Ambrosius, dixit plenitudinem deuotionis (est enim apud Septuaginta, & completa est humilitas, seu deuotio eius) solutionem esse peccati, & repetiuit causam consolationis,**

III.

Puniri hic a Deo singulare beneficium.

Esai. 40. 1.

D. Ambrosius.

Psal. 118.

147.

videlicet ed maius esse reconciliationis infigne, quo numerosior fuerit poena, quam culpa: id quod euidetius expressit idem propheta cap. 28. cum dixit, Tribulationem super tribulationem, spem super spem, sic enim septuaginta reddiderunt, quod vulgatas transtulit, manda, remanda, expelta, reexpelta. Itaque cernis iuxta translationem septuaginta eo ipso, quod tribulatio ad tribulationem adiungitur, spem f. pra spem inijci, & tunc nemum posse peccatorem spem gloriae concipere, cum a Deo propter scelera castigatur.

Tribulatio super tribulationem, spem super spem.

Quod beneficii genus agnoscens Iob sic dicebat cap. 6. Qui cepit, ipse me contrahat, soluat manum suam, & succidat me. In quem locum Divus Gregorius libro 7. Moralium cap. 7. Cum conditor, inquit, amorem suum erga nos per verba non exercet, quasi ad feriendam nostram vitam manum ligatam tenet: an non affectus sui manum ligaverat, cum peccanti populo dicebat: Tam non ut ascen tibi, & zelus meus recessit a te, Ezechielis 16. Solvete ergo manum suam dicitur, cum exercet affectum. Idcirco Regius vates postulat, Proba me Domine, & tenta me. Psalm. 150. & alio in loco: Ego in flagellis paratus sum, Psalm. 37. quia enim sancti viri corruptionis suae vulnus sine putredine non esse considerant, libenter se sub manu medicorum ad sectiones parant, ut aperto vitium virus peccati exeat. Id, quod idem Iob luculentius significavit subiungens: Et hac mihi sit consolatio, ut affluens me dolore non parcat, electi quippe cum perpetrasset se illicita noverunt, & tamen perferentes inveniunt, quod nulla pro illis adversa perpessus sunt in immensa formidinis terrore tabescunt, ne in aeternum se gratia deseruerit, quae in praesenti vita mali sui retributio nulla castigat, & propterea feriri paternae correctione desiderant, & dolorem vulneris medicamenta salutis putant. Recte igitur ait Iob. Hac mihi sit consolatio, ut affluens me dolore non parcat, ac si apertius diceret, qui ideo hic quibusdam parcat, ut eos in perpetuum feriat, ideo me hic feriat, ut non parcendo in perpetuum parcat. Haecenus Gregorius.

III, Iob. 6. 9. D. Greg.

Ezech. 16. 42. Psalm. 5. 2. Iob. 6. 10.

Merito itaque de Iezabele supplicij loco dicitur, mittam eam in lectum, ut nimirum impune in hac vita peccans, & in suis peccatis, quasi in mollissimo lecto quiescens, ex vno scelere aliud neccat, & ita ad aeternam damnationem sibi viam muniat: derelictus enim peccator a Deo, dimissusque, ut ait regius vates, secundum desideria cordis sui in adinventionibus suis, eat necesse est, quippe cum verissimum sit illud, quod de impijs legitur Iob 6. Involute sunt semina gressuum eorum. Etenim, ut ibidem docet Gregorius, quemadmodum id, quod involuitur in semetipsum replicatur, ita impij quasi extra se tensi ad semetipfos per circuitum redeunt multiplicatione vitiorum. In quod Elai. cap. 34. Sub Iudaeae nomine eleganter explicavit, cum dixit: Erit cubile draconum, & pascua struthionum, & occurrent Daemonia innocentibus, & pilosus clamabit alter ad alterum: tunc enim pilosus, ut interpretatur Gregor. loco citato, alter ad alterum clamat, cum perpetrata nequitia, ad aliam perpetrandam prouocat, & quasi quadam cogitationis commissa iam culpa, culpam adhuc, quae committatur, inuitat.

V. Impunitas ex uno scelere aliud neccat.

Iob. 6: 18. Greg. Esai. 34. 14. Gregor.

Tertia & postrema expositio est Arethae, & Pannon. sic interpretantium, mittam eam in lectum, id est, aegritudine feriam; ut quae modo in peccatorum suorum lecto, explendo corporis voluptatem quiescit, decumbat in lecto per aegritudinem & afflictionem; ut inde transeat ad lectum duriorum aeternae damnationis. Ex quo planè efficitur, Deum saepe perditos homines aegritudinibus, laboribusque diuexare non ut corrigantur, sed ut iam nunc facinorum suorum poenas luant, quas aeternae consequantur: atque haec est duplex illa contritio, de qua loquitur Hieremias cap. 17. Duplici contritione conterere eos, & duplex illa confusio, cuius meminit Regius vates Psalmo 108. Indignantur sicut diploide confusione sua. Est enim diplois vestimentum duplum, quo fit ut impij confu-

VI. Arethas. Pannon.

Aegritudo, poenae temporalis, septimum semper. Hier. 17. 18. Psalm. 108. 29.

confusione, id est, afflictione sua, tanquam diploide induantur, cum & temporali, & aeterna animaduersione feriuntur. De huiusmodi flagellis loquitur Dominus per Hieremiam capit. 30. cum ait, *Plaga inimici percussite, castigatione crudeli.* Etenim ut eo loco exponit Hugo Cardinalis, quos Dominus vel ad emendationem, vel ad probationem flagellat, non tanquam inimicos, sed potius tanquam amicos arguere dicitur iuxta illud Apocalypsis 3. *Ego quos amo arguo, & castigo, eodem vero reprobos iam in hac vita percutere incipit, non amici, sed inimici plaga percutere censetur.*

Hier. 30. 14.
Hug. Card.
Quidam flagellantur, ut amici.

Id quod etiam sub nomine Pharaonis Dominus ipse significauit Ezech. 30. VII. cum dixit, *Brachium Pharaonis regis Aegypti confregi, & ecce non est annolutum, ut restitueretur ei sanitas, ut ligaretur pannus, & fasciaretur linteo, & recepto robore posset tenere gladium, id est, poena quam ei inflixit, initium erit sempiterna: idcirco enim vulnera eius nolui obligare, quia sempiterna sunt futura, de quo supplicij genere est sermo, Deuter. 32. cum dicitur, *Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni nouissima.* Atque idcirco Iob dicebat cap. 10. *Loquar in amaritudine anima mea, dicam Deo, noli me condemnare.* Id est, Deum quantum potero obtestabor, ut hic tantum me affligat: sciebat enim interdum praesentem afflictionem esse aeternae damnationis initium, quemadmodum contigit Antiocho regi impiissimo, quem Deus inuisibili, & insanabili plaga percussit, videlicet viscerum dolore, ita ut de eius corpore vermes scaturirent, & ipsae carnes in doloribus effluerent, usque adeo ut grauissimo eius faetore totus exercitus grauaretur, quod enim hoc supplicium praenuntium esset sempiterni, perspicuum est ex eo, quod dicitur 2. Machabaeorum 9. *Orabat scelestus Dominum, a quo non esset misericordiam consecutus.**

Deut. 32. 22.
Iob 10. 1.

2. Mach. 9.

Quidnam sit, altitudinem Satanae cognoscere.

Quicumque non habent doctrinam hanc, qui non cognouerunt altitudinem Satanae, quemadmodum dicunt.

SECTIO IIII.

SUBIUNGITUR post comminationem Iezabeli, eiusque amatoribus factam, I. S promissio ad eos pertinens, qui nefarijs Iezabelis factis, & consilijs non acquieuerunt, quae sic habet. *Quicumque non habent doctrinam hanc, qui non cognouerunt altitudinem Satanae, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud pondus.* Vbi duo explicationem desiderant. Vnum est, quid sit non cognoscere altitudinem Satanae. Alterum, quid pondus significet. Quod attinet ad primum, sciendum est cognoscere in sacris literis saepe numero idem esse, quod approbare, veluti Psalmo 1. *Nonit Dominus viam iustorum.* Et psalm. 36. *Nonit Dominus dies immaculorum.* Et Prouerb. 4. *Vias, quae a dextris sunt nonit Dominus: peruersa vero sunt, quae a sinistris sunt.* Et Amos 3. *Tantummodo vos cognouit ex omnibus cognationibus terra: idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras.* Inde etiam est quod sanctorum nomina scire Deus dicitur, & oues suas vocare nominatim. Ioann. 10. Imò ad hoc ipsum significandum praecipit Exod. 28. Inscribi in duodecim gemmis pretiosissimis, quae erant in Rationali, duodecim nomina, iuxta numerum tribuum: praeterea in duobus lapidibus Onychimā, qui in vitroque summi Sacerdotis humero gestabantur, eadem duodecim nomina insculpi, sicut in quolibet lapide, ut mirum intelligerent Deum, cuius Pontifex ille maximus referebat imaginem,

Cognoscere, pro approbare.
Psal. 1. 6.
Psal. 36. 18.
Prou. 4. 27.
Amos 3. 2.
Ioan. 10.
Exod. 28.